

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ, מועד ב' תשפ"א, 2021
מספר השאלון: 011281
קובץ: תשובות סופיות

עברית: הבנה, הבעה ולשון

הוראות לנבחן

- שים לב:** בבחינה זו יש הנחיות מיוחדות. יש לענות על השאלות על פי הנחיות אלה.
- א. משך הבחינה: שלוש שעות.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני חלקים.
- חלק ראשון – הבנה והבעה – 50 נקודות
- חלק שני – לשון – 50 נקודות
- פרק א: שם המספר, אותיות השימוש ומילות היחס
- פרק ב: תחביר / פרק ג: מערכת הצורות – יש לבחור באחד הפרקים
- סך הכול – 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: דף עזר לנבחן (נספח 2).
- ד. הוראה מיוחדת: יש לענות על השאלות בגוף שאלון זה לפי ההוראות.
- שים לב:** בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה לשימושך. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.
- ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.
- נספחים: נספח 1 – טקסטים; נספח 2 – דף עזר לנבחן.
- הנחיות מיוחדות למועד זה: בפרק ב (תחביר) ובפרק ג (מערכת הצורות) יש חמש שאלות, לכל שאלה – 12 נקודות. **שים לב:** תוכל לענות, באופן מלא או חלקי, על כל השאלות בפרק, אך מספר הנקודות שתוכל לצבור בפרק לא יעלה על 40 נקודות.

בהצלחה!

תשובות סופיות

חלק ראשון – הבנה והבעה

שאלה 1

הטענה הרווחת היא שאנשים היו מאושרים יותר אילו לא היו צריכים לעבוד, כלומר שעבודה אינה מביאה אושר ועדיף שלא לעבוד מלעבוד.

שאלה 2

(4) כדאי שלא לעבוד מן הבית מכיוון שאין תחליף לקשרים אישיים במקום העבודה.

שאלה 3

אנשים מתנדבים משום שהנתינה לאחרים גורמת להם אושר. לפי פסקה ד, המשתתפים במחקרים תיארו את רגעי האושר שלהם כרגעים של שלוה, סיפוק גדול ושלמות עצמית, וברוב המקרים תחושות אלה היו קשורות "בנתינה ובגרימת אושר לאדם אחר". נוסף על כך, לפי פסקה ג, אושר מתמשך נובע מחיים בעלי משמעות, והתנדבות למען נזקים ולמען הקהילה מעניקה לחיים משמעות.

שאלה 4

לא. הכתוב בפסקה ה בטקסט 2 אינו תומך בממצא, אלא סותר אותו. לפי טקסט 2 המשתתפים במחקרים כלל לא התייחסו לכסף כשתיארו את האושר שלהם, ואנשים ששכרו גבוה מן השכר הממוצע לא דיווחו על קשר בין רמת האושר שלהם ובין גובה השכר. כלומר, לפי טקסט 2 מעבר לרמת הכנסה מסוימת הנדרשת לתחושת ביטחון, עושר אינו מגביר אושר – בניגוד לממצא שבטקסט 3.

שאלה 5

הייתי משבץ את הקטע בפסקה ו בטקסט 3 (אחרי המשפט "הדרך שבה הם רואים את העבודה שלהם – משרה סתמית, קריירה חשובה או ייעוד אמיתי – תלויה רק בהם").
נימוק: בפסקה ו הכותבת טוענת שלא משנה באיזו עבודה אנשים עובדים, אלא כיצד הם תופסים אותה – כמשרה סתמית, כקריירה חשובה או כיייעוד אמיתי – ושתפיסה זו קובעת אם העבודה תעניק להם אושר. הקטע מציג את אותן שלוש תפיסות בדיוק (פרנסה, קריירה, ייעוד) ומביא מחקר שמראה שמי שראו בעבודתם ייעוד היו המאושרים ביותר ומי שראו בה פרנסה בלבד היו הכי פחות מאושרים. לכן הקטע מבסס בדוגמה מחקרית את הטענה שבפסקה ו.

שאלה 6 – סקירה לדוגמה

מה הופך עבודה למקור של אושר?

רוב האנשים מבלים חלק ניכר מחייהם בעבודה, ולכן חוקרים מבקשים לברר כיצד מודדים אושר ומה הקשר בינו ובין העבודה.

אף שאושר הוא עניין סובייקטיבי, יש דרכים למדוד אותו. שיטה אחת בודקת את הרגשתו של האדם בהווה, ב"כאן ועכשיו" שלו, ואילו שיטה אחרת בוחנת את יחסו לאירועים שקרו לו בעבר (אלנתן, 2018).

הקשר בין אושר לעבודה הוא דו-כיווני: עובד מאושר נוטה להיות יצירתי ופורה יותר ומחויב למקום עבודתו, ומנגד, הצלחה בעבודה וסביבת עבודה טובה מגבירות את תחושת האושר (ליובומירסקי, 2015). זאת ועוד, אנשים מאושרים צפויים להשתכר יותר בהמשך חייהם (ליובומירסקי, 2015).

האושר במקום העבודה מושפע מכמה גורמים. הגורם העיקרי הוא החשיבות שהעובד מייחס לעבודתו: עליה להיות מאתגרת, אפשרית לביצוע ומשמעותית בעיניו (אלנתן, 2018). גם עבודה מגוונת שמאפשרת עצמאות מגבירה את האושר (ליובומירסקי, 2015). גורם נוסף הוא הקשרים האישיים במקום העבודה, ובכלל זה הקשר עם המנהל (אלנתן, 2018; ליובומירסקי, 2015). לעומת זאת, ההכנסה משפיעה על האושר פחות מן הצפוי (ליובומירסקי, 2015).

נמצא אפוא שהאושר בעבודה תלוי לא רק בעבודה עצמה, אלא בעיקר במשמעות שהעובד מוצא בה.

ביבליוגרפיה

אלנתן, י' (2018). בדרך אל האושר. דבר ראשון. אוחר מאתר davar1.co.il.
ליובומירסקי, ס' (2015). העבודה משמחת. אלכסון. אוחר מאתר alaxon.co.il.

חלק שני – לשון

שאלה 7

- בעשרים וְשָׁשָׁה במרץ (האפשרות הראשונה)
- בַּמָּאָה חֲמִשִּׁים וְאַרְבָּע מדינות (האפשרות השנייה)
- מֵאַחַת עַד עֶשֶׂר
- שֵׁשׁ השאלות
- במקום השנים עשר
- מִשְׁלוֹשָׁה עֶשֶׂר אֶלֶף בעלי מקצוע (האפשרות השנייה)
- חמשת המקצועות
- מנהלים פי עשרה
- בשנת אֶלְפִים וְשִׁמוֹנָה עֶשְׂרִי (האפשרות הראשונה)

שאלה 8

א. I. משפט מורכב.

II. משפט פשוט.

III. משפט מחובר (מאוחד).

ב. I. "משאבי אנוש", לדברי פרופסור יובל, הוא מושג נורא [משום שהעובד מרגיש [שמתייחסים אליו כאל משאב]].

[משום שהעובד מרגיש שמתייחסים אליו כאל משאב] – פסוקית תיאור סיבה; ובתוכה [שמתייחסים אליו כאל משאב] – פסוקית מושא.

III. [לא כל עבודה גורמת אושר לעובד, איבר א] אך כידוע משרה מספקת, חיי עבודה יעילים ומשכורת נוחה תורמים לאושרו של העובד בדרכים רבות. איבר ב

ג. (1) הסגר.

(2) הצירוף מציין את מקור הדברים: הוא מייחס את הטענה ש"משאבי אנוש" הוא מושג נורא לפרופסור יובל. כך הכותבת מבססת את הטענה על דברי מומחה ומבהירה שזו עמדתו (ולא בהכרח קביעה שלה).
(3) כידוע

ד. אם אנשים אינם מאושרים בעבודתם הנוכחית, הם לא יהיו מאושרים גם בעבודה הבאה שלהם.
(אפשר גם: "אנשים לא יהיו מאושרים גם בעבודה הבאה שלהם, אם הם אינם מאושרים בעבודתם הנוכחית.")

שאלה 9

א. I, III, IV

ב. IV

ג. עובד – שם עצם; מאושר – שם תואר; מקפיד – פועל.

ד. (1)

II. כסף ופרנסה נהפכו בימינו לסיבות משניות לאושר בעבודה.

III. עובד מאושר מקפיד לבצע את עבודתו ביעילות וביצירתיות.

IV. פסיכולוגים רואים באושר חווייה או רגש.

(2) מספר המשפט: IV. הקשר הלוגי: ברירה (בחירה / חלופה).

שאלה 10

- א. אושר הוא רק זיכרון של הסבל.
(אפשר גם: "אושר הוא אך ורק זיכרון של הסבל" / "אושר הוא בסך הכול זיכרון של הסבל").
- ב. (1) ניגוד.
(2) ואילו (אפשר גם: לעומת זאת / אך / אבל / אולם).
- ג. בשנים – תיאור (זמן); האחרונות – לוואי
סוגיית – נושא; האושר – לוואי; בעבודה – לוואי
מעוררת – נושא
שאלות – מושא; מורכבות – לוואי

שאלה 11

- א. (1) צריכים להתקיים שלושה תנאים: עבודה מאתגרת, עבודה בת ביצוע ועבודה משמעותית בעיני העובד.
(2) שלושה תנאים
(3) נושא
(4) שלושת התנאים לאושרו של העובד במקום עבודתו הם עבודה מאתגרת, עבודה בת ביצוע ועבודה משמעותית בעיני העובד.
(אפשר גם: "עבודה מאתגרת, עבודה בת ביצוע ועבודה משמעותית בעיני העובד הן שלושה תנאים לאושרו של העובד.")
- ב. (1) אפשרות II.
(2) [מדוע אנשים רואים בגידול ילדים גורם עיקרי לאושר בחייהם, אף על פי ש...] – פסוקית מושא;
[אף על פי שהוא תהליך שמסב להם... טרדות] – פסוקית ויתור (בתוך פסוקית המושא);
[שמסב להם בצד שמחה וסיפוק גם לא מעט טרדות] – פסוקית לוואי (של "תהליך").

שאלה 12

- א. משפט 1: בני דור ה-Z הם צעירים בני עשרים וחמש ופחות.
משפט 2: בני דור ה-Z נולדו לתוך עולם טכנולוגי.
משפט 3: בני דור ה-Z מביאים עימם תפיסות חדשות בנוגע לציפיות שלהם מן העבודה.
(אפשר גם: "בני דור ה-Z מתקשים לעבוד תחת לחץ לעומת המבוגרים מהם.")
- ב. ד"ר אורית שמאי, מרצה בחוג למנהל עסקים באוניברסיטת חיפה, טוענת כי ככל שעובדים מאושרים יותר, כך ביצועיהם בעבודה טובים יותר. לטענתה של שמאי, מנהלים צריכים לשאוף להגברת האושר של עובדיהם, לדאגה לרווחתם, להתאמת תנאי העובדים לצורכיהם ולהנהגת מדיניות התואמת את נטייתם ואת כישוריהם.

שאלה 13

א.	הפועל	השורש	הבניין
	מְשַׁתָּנָה	ש-נ-י/ה	התפעל
	נוֹלָדִים	י-ו-ל-ד	נפעל
	מְצוּיִים	מ-צ-א	פעל (קל)
	מְבִיאִים	ב-ו-א	הפעיל
	מְנַעוּ	מ-נ-ע	פעל (קל)
	מְאַתְגֵּרִים	א-ת-ג-ר	פעל
	מְטָלוֹת	נ-ט-ל	הפעל

ב. הפועל: מְנַעוּ; הזמן: עבר.

שאלה 14

א. (1) יָטוּ

(2) השורש: ר-ו-ם; הבניין: פיעל.

שם הפועל: לְרוּמָם.

הפעיל, נוכח, ציווי: הָרָם.

ב.	פעל (קל)	נפעל	הפעיל	פיעל	התפעל
	פרישתם, שיבתם	היענות	השגת, האצה	פרסום, דימוי	הזדמנות

ג. נועד - הוֹעֲדוֹת; מְלֵא - מְלוּי.

שאלה 15

א. (1) פיעל.

(2)

	מְתַמְצָת	תְּצִיִּית	מְצָתָה
השורש	ת-מ-צ-ת	צ-י-ת	מ-צ-י/ה
שם הפועל	לְתַמְצָת	לְצִיִּית	לְמַצוֹת

ב. זמן, שורש, גוף.

ג. מובן - שם תואר; עָרִים - שם תואר; נְפֻצָּה - שם תואר; עוֹבְדִים - שם עצם.

ד. ידון

שאלה 16

א. (1) תכשיט

(2) אחת מן האפשרויות:

המילה	פועל: שורש	בניין	גוף	שם: שורש	משקל
נביא	ב-ו-א	הפעיל	מדברים	נ-ב-א	קטיל
תקדים	ק-ד-ם	הפעיל	נוכח (או נסתרת)	ק-ד-ם	תקטיל
תקיף	נ-ק-ף	הפעיל	נוכח (או נסתרת)	ת-ק-ף	קטיל

ב. ביחיד (מעורר התפעלות): ר-ש-ם.

ברבים (נותנים רשות): ר-ש-י/ה.

ג.	פעל (קל)	נפעל	הפעיל
	נובע, נועץ	נועץ, נוהה	נודה, נוריש

שאלה 17

א. (1) המילה יוצאת הדופן: תקונאי. דרך התצורה: בסיס וצורן סופי (תיקון + יאי).

(2) מתקן

ב. משפט I. במשפט זה "מקצוען" היא מילה חדשה שנגזרה מן הבסיס "מקצוע" + הצורן ין, ומשמעותה בעל מקצוע מיומן – אדם (בעל תכונה). הצורן יצר מילה חדשה בעלת משמעות אחרת, ולכן הוא צורן גזירה.

במשפט II הצורן ין הוא כינוי קניין (נטייה): "מקצוען" = המקצוע שלהן (של הנשים) – זו אותה מילה

"מקצוע" בנטייה.

ג. איכות – מהות; ספריה – תיקיה.

ד.	נו"ן שורשית	נו"ן מוספית
	נעים, מגון, מנהג	רקדן, מזגן, נורא

כל הבגרויות בלשון עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/lashon